

Handläggare
Philip GustavssonTelefon
+46(0)455-32 17 51Vår beteckning
KSN 2026/3289Er beteckning
U2026/00023Datum
2026-03-30

Remissvar – skärpta villkor för friskolesektorn

Remissinstans: Karlskrona kommun.

Sammanfattning av svar från Karlskrona kommuns kunskapsnämnd

Kunskapsnämnden i Karlskrona kommun har tagit del av slutbetänkandet *Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123)*. Kunskapsnämnden välkomnar ambitionen att stärka kvaliteten, långsiktighet och transparens inom skolväsendet samt att säkerställa att offentliga medel används i enlighet med utbildningens syfte. Att bedriva skolverksamhet med offentliga medel är ett förtroende som förutsätter ett långsiktigt och seriöst huvudmannaskap.

Särskilt positivt bedöms förslagen om att knyta godkännanden till specifik utbildning, belägenhetsadress och högsta elevantal, att kräva ny ansökan vid väsentliga förändringar samt att införa obligatoriska kommunala yttranden med konsekvensbeskrivningar. Kunskapsnämnden tillstyrker även skärpta spärrar och förvärvsförbud för huvudmän med bristfälligt huvudmannaskap samt stärkta sanktionsmöjligheter.

Nämnden bedömer samtidigt att förslagen medför ökad administrativ belastning för kommunerna och understryker vikten av full kostnadstäckning. Vidare lyfts behovet av att i den fortsatta beredningen särskilt beakta att seriösa aktörer inte i onödan missgynnas.

Synpunkter från kunskapsnämnden

Skärpta villkor vid bristfälligt huvudmannaskap och förvärvsförbud

Kunskapsnämnden tillstyrker införandet av skärpta spärrar för enskilda huvudmän som haft brister i sitt huvudmannaskap samt införandet av förvärvsförbud. Särskilt positivt är att ansvaret för kvalitet och regelefterlevnad lyfts till att omfatta hela ägarstrukturen, inklusive koncerner och närstående aktörer. Kunskapsnämnden bedömer att detta skulle minska risken för kringgående av regelverket och bidra till ett mer robust tillsynssystem.

Handläggare	Telefon	Vår beteckning	Er beteckning	Datum
Philip Gustavsson	+46(0)455-32 17 51	KSN 2026/3289	U2026/00023	2026-03-30

Värdeöverföringsförbud, upplysningsplikt och sanktionsavgifter

Förslaget på förbud mot värdeöverföringar, skärpta krav på redovisning och upplysningsplikt samt införandet av sanktionsavgifter vid överträdelser av godkännandet tillstyrks också av kunskapsnämnden. Tydliga och effektiva sanktionsmöjligheter är viktiga för att upprätthålla likvärdiga villkor och förtroendet för skolväsendet.

Godkännande kopplat till utbildning, belägenhetsadress och elevantal

Kunskapsnämnden i Karlskrona kommun tillstyrker förslaget att godkännanden av ansökan ska knytas till specifik utbildning, belägenhetsadress och ett fastställt högsta elevantal, samt att ny ansökan ska krävas vid flytt eller väsentlig förändring av verksamheten. Den föreslagna förändringen bedöms öka förutsebarheten och minska risken för snabba ändringar som kan få betydande konsekvenser för den kommunala skolorganisationen.

Utifrån kunskapsnämndens bedömning ger förslagen förbättrade planeringsförutsättningar för den kommunala skolorganisationen. Kravet på ny ansökan vid flytt eller förändrat elevantal minskar den nuvarande flexibiliteten för fristående huvudmän, vilket i sin tur stärker kommunens möjlighet att långsiktigt planera skolstruktur, dimensionering och resursfördelning utifrån demografiska förändringar och elevernas behov.

Obligatoriska kommunala yttranden och konsekvensbeskrivningar

Kunskapsnämnden tillstyrker att kommunala yttranden görs obligatoriska vid ansökningar om etablering eller förändring av fristående skolor, inklusive krav på konsekvensbeskrivningar av ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska effekter. Detta stärker den kommunala rollen i tillståndsprocessen, bidrar till ett mer heltäckande beslutsunderlag och förbättrar planeringsmöjligheter.

Förslagen konstateras sammantaget innebära en ökad administrativ belastning för kommunerna, inte minst vad gäller det obligatoriska ansvaret att lämna yttranden med omfattande konsekvensbeskrivningar. Även om kostnaderna föreslås kompenseras via statsbidrag eller avgiftssystem, är det avgörande att ersättningen fullt ut motsvarar det faktiska resursbehovet. Att SKR föreslås ta fram gemensamt stödmaterial är positivt, men kunskapsnämnden vill betona vikten av att sådant stöd

Handläggare	Telefon	Vår beteckning	Er beteckning	Datum
Philip Gustavsson	+46(0)455-32 17 51	KSN 2026/3289	U2026/00023	2026-03-30

behöver vara tillräckligt konkret och praktiskt användbart för att minska variationer mellan kommuner och säkerställa likvärdig handläggning.

Konsekvensanalys

Utredningens bedömning, att förslagen innebär en viss inskränkning av den kommunala självstyrelsen, delas av kunskapsnämnden. Alltjämt anses detta vara proportionerligt och motiverat mot bakgrund av behovet av likvärdig utbildning, stabilitet i skolorganisationen och ett stärkt barn- och elevperspektiv.

Kunskapsnämnden vill särskilt lyfta att mindre fristående skolor kan bli mer sårbara till följd av de skärpta reglerna, exempelvis vid generationsskiften, ägarbyten eller snabba demografiska förändringar. Det är viktigt att den fortsatta beredningen av förslagen beaktar detta, så att reglerna inte i onödan försvårar för seriösa och välfungerande mindre huvudmän att anpassa sin verksamhet.